

SV lausuntopyyntö VV

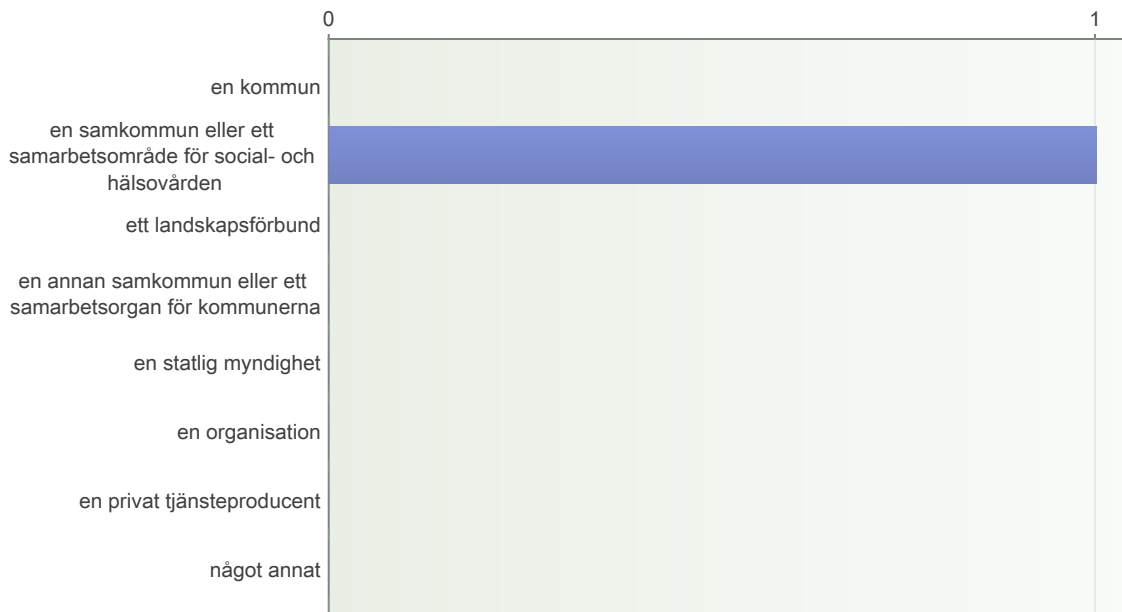
1. BAKGRUNDSINFORMATION

Vastaajien määrä: 1

Officiellt namn på den som svarar	Namn på den person som antecknat svaret	Kontaktuppgifter till den person som är ansvarig för svaret	Datum för när begäran om utlåtande behandlades i organet	Organets namn
Kårkulla samkommun	Samkommunsdirektör Sofia Ulfstedt	sofia.ulfstedt@karkulla.fi, tfn 0247 431 200, Kårkulla sammkommun, Kårkullavägen 142, 21610 KIRJALA	17.3.2017 / 30.3.2017	Samkommunens politiska SOTE-arbetsgrupp / styrelse

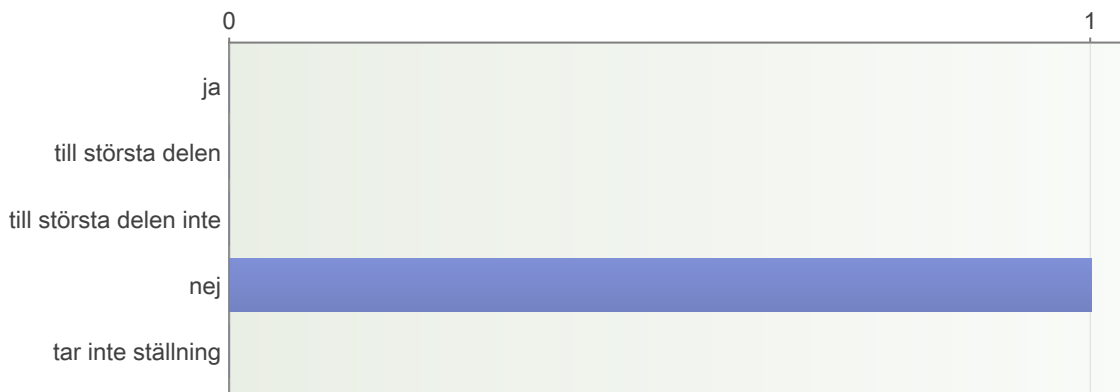
2. Är den svarande

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Kan man genom reformen minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och göra tillgången till tjänster mer jämlik?

Vastaajien määrä: 1

4. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Todennäköisesti valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden tarjonta tulisi muodostumaan epätasa-arvoiseksi. Raskaan ja moniulotteisen palvelutarpeen asiakkaille ei tulisi olemaan laajaa tuottajien tarjontaa, kun taas nopeampien ja helpompien sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteiden tarjonta tulisi olemaan laajempi. Myöskään tarjonta haja-asutusalueilla ei tulisi olemaan yhtä laajaa kuin taajamissa. Tämä asettaisi asiakkaat eriarvoiseen asemaan. Toisilla olisi valinnan mahdollisuus, toisilla ei. Maakunnan liikelaitos olisi velvollinen tuottamaan palveluja siltä osin kuin niitä ei olisi saatavilla avoimilta markkinoilta. Yksityisen ja kolmannen sektorin toimijat siis poimisivat rusinoita pullasta, maakunnan joutuessa hoitamaan loput asiakkaat. Tämä jakaisi kansalaiset kahteen kategoriaan.

Ehdotettu tapa toteuttaa perustason ja eräiden erityistason palveluiden valinnanvapaus yhtiöittämisvelvollisuuden ja markkinamekanismien kautta olisi ristiriidassa sote- ja maakuntauudistukselle alun perin asetettujen tavoitteiden kanssa, jotka koskevat yhdenvertaisuutta, palveluiden integraatiota ja kustannusten hillintää. Malli rajoittaisi palveluiden järjestämisvastuuseen ja itsehallintoon lähtökohtaisesti kuuluvaa oikeutta päättää palveluiden tuottamistavasta ja ohjata palveluita kokonaisuutena. Järjestämisvastuun kantaminen ja palvelujen integraatio olisi erittäin haasteellista, kun perustason palvelut siirtyisivät yritysten vastuulle ja markkinaperusteiseen ohjaukseen. Palvelutuotanto pirstoutuisi maakuntien tosiasiallisen ohjauksen ulkopuolelle. Eri palveluihin syntyisi asiakkaan näkökulmasta uusia rajapintoja. Valinnanvapauden toteutuessa nykyehdotuksen mukaan on kunnille annettava mahdollisuus omistaa yhtiömuotoisia sote-keskuksia tasavertaisesti muiden toimijoiden kanssa. Tämä olisi ennen kaikkea asiakkaiden, mutta myös järjestämisvastuussa olevien maakuntien etu, sillä se lisäisi uskottavia vaihtoehtoja palvelutuotantoon.

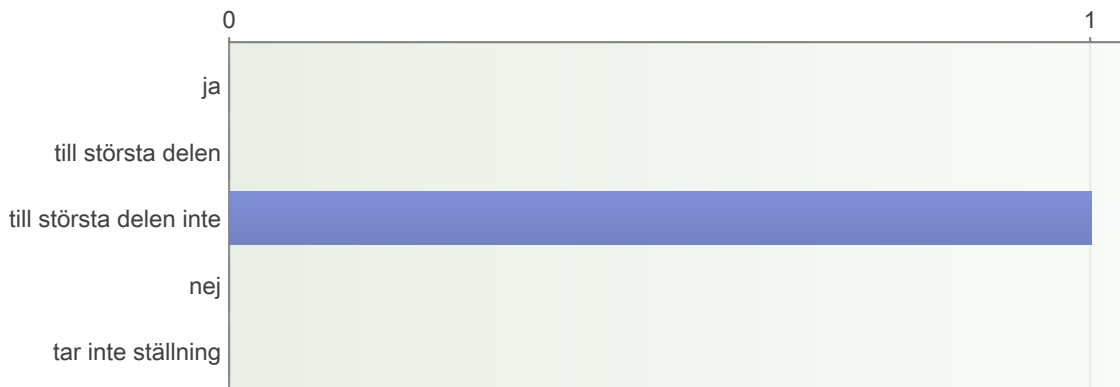
Valinnanvapauslakiluonnoksen keskeneräisyys vaikeuttaa maakunta- ja sote-uudistuksen muodostaman kokonaisuuden arviointia sekä tämän että muidenkin kysymysten osalta. Lakiluonnoksen tekstien ristiriitaisuudet esimerkiksi siirtymäsäännösten osalta ovat omiaan edelleen vaikeuttamaan kokonaisuuden hahmottamista. Valinnanvapauslain luonnoksen vaikutusten arviointi on tehty sillä oletuksella, että valinnanvapaus toteutuisi ehdotettua hitaammin. Kun kyseessä on poikkeuksellisen huomattava ja laajakantoinen uudistus, ei voida pitää asianmukaisena, että lausuntoa pyydetään keskeneräisestä kokonaisuudesta.

SVENSKA: Det kommer sannolikt att uppstå ett ojämnt utbud av valfria tjänster. För personer med stort och mångfasetterat vårdbehov kommer det inte att finnas ett stort utbud av producenter, medan det för snabbare och enklare social- och hälsovårdsåtgärder kommer att finnas ett större utbud. Det kommer heller inte att finnas ett lika stort utbud i glesbygden som i tätorterna. Detta försätter kunderna i en ojämlig position. För en del finns det valmöjlighet, för andra inte. Till de delar det inte finns tjänster att tillgå på öppna marknaden, är landskapet affärsverk skyldigt att producera dessa tjänster. Således plockar de privata och tredje sektorns aktörer russin

ur kakan, medan landskapet får ta hand om resten. Detta delar in medborgarna i två kategorier. Det föreslagna sättet att uppfylla valfriheten inom tjänsterna på basnivå och vissa tjänster på specialiserad nivå genom bolagiseringsskyldighet och marknadsmekanismer står i konflikt med vård- och landskapsreformens ursprungliga mål om likabehandling, integrering av tjänsterna och mindre kostnader. Modellen begränsar rätten att bestämma hur tjänsterna ska produceras och rätten att styra tjänsterna som en helhet. Denna rätt hör i princip till organiseringsansvaret för tjänsterna och till självstyrelsen. Det är en stor utmaning att ha organiseringsansvaret och att integrera tjänsterna när tjänsterna på basnivå överförs på olika företags ansvar och styrs på marknadsbasis. Det innebär att serviceproduktionen splittras och att landskapen inte längre har makt att styra den. Inom de olika tjänsterna uppstår det nya gränssytor för kunderna. Om valfriheten förverkligas enligt nuvarande förslag bör kommunerna få möjlighet att äga social- och hälsocentraler i bolagsform på lika villkor som andra aktörer. Det skulle framför allt gagna kunderna, men också de organiseringsansvariga landskapen, eftersom det skulle innebära fler seriösa alternativ i serviceproduktionen. Det faktum att utkastet till valfrihetslag är halvfärdigt gör det svårare att göra en helhetsbedömning av vård- och landskapsreformen i både denna och andra frågor. Motstridigheterna i lagtexten, till exempel i övergångsbestämmelserna, gör det ännu svårare att få en helhetsbild. Konsekvensbedömningarna i lagutkastet till valfrihetslagen är gjorda utgående från att valfriheten skulle förverkligas långsammare än nu föreslås. Eftersom det är fråga om en exceptionellt stor reform med vittgående verkningar kan det inte anses korrekt att begära ett utlåtande om en halvfärdig helhet som därtill saknar konsekvensbedömning.

5. 2. Främjar reformen på ett ändamålsenligt sätt kundens möjligheter att påverka sina egna tjänster?

Vastaajien määrä: 1

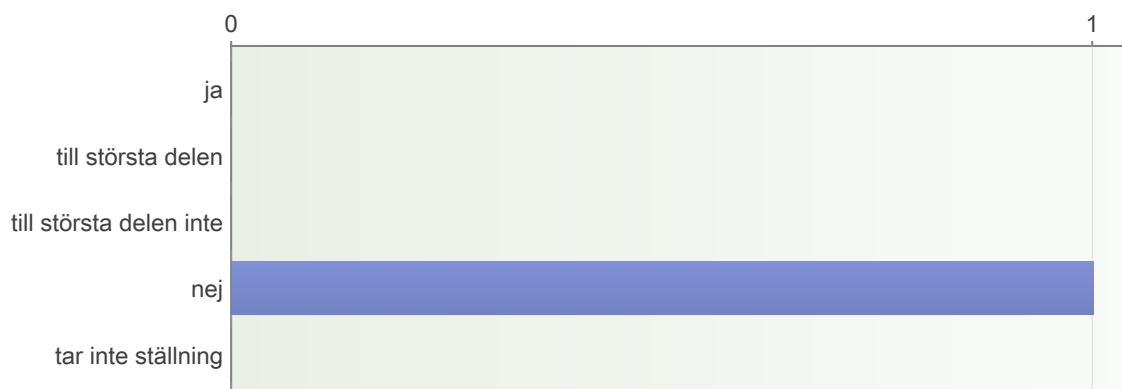
6. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Lausuntoluonnoksella oleva lakiluonnos edistää asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia. Huoli kuitenkin liittyy erityisesti useita sosiaali- ja terveystalvuluja käyttäviin sekä erityisryhmiin kuten päihde- ja mielenterveys- tai lastensuojelun asiakkaisiin. Heidän kykynsä ohjautua palvelujärjestelmässä ja käyttää maksuseteliä, asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia voi olla rajoittunut. Lakiluonnoksessa jää epäselväksi, mitkä palvelut ovat valinnanvapauden piirissä ja mitkä liikelaitoksessa. Liikelaitoksen kielto tuottaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita voi hajottaa asiakkaan palvelukokonaisuuden sen sijaan että parantaisi sitä. Esimerkiksi tehostetun palveluasumisen osalta on tärkeää, että asiakas saa suoran valinnan kokonaisuuteen kuuluvat palvelut siinä tehostetun palveluasumisen toimipisteessä, jossa hän on hoidettavana. Lakiluonnos lähtee siitä, että asiakas voi äänestää jaloillaan, jos on tyytymätön samaansa palveluun. Tämä on lähtökohtaisesti hyvä menettely, mutta voi aiheuttaa ongelmia tilanteessa, jossa todellisia vaihtoehtoja ei esimerkiksi pitkistä etäisyyksistä johtuen ole olemassa. Näissä tilanteissa asiakkaan vaikutusmahdollisuudet ovat vähäiset. SVENSKA: Lagutkastet som skickats på remiss främjar kundernas påverkningsmöjligheter. Men en oro finns, särskilt gällande kunder som använder flera olika social- och hälsovårdstjänster och specialgrupper, såsom klienter inom specialomsorgen, missbrukar- och mentalvården eller barnskyddet. Deras förmåga att orientera sig i servicesystemet och använda betalsedlar, kundsedlar och personliga budgetar kan vara begränsad. I lagutkastet förblir det oklart vilka tjänster som omfattas av valfrihet och vilka som sköts av landskapets affärsverk. Förbudet för affärsverk att producera tjänster som omfattas av valfriheten kan splittra helheten av tjänster för kunden i stället för att förbättra den. Till exempel i fråga om serviceboende med heldygnsomsorg är det viktigt att de tjänster som ingår i de samlade direktvalstjänsterna tillhandahålls kunden i det boende där han eller hon vårdas. Lagutkastet utgår från att en kund som är missnöjd med de tjänster hen får kan rösta med fötterna. I princip är det en bra utgångspunkt, men det kan uppstå problem i situationer där det inte finns några verkliga alternativ till exempel på grund av långa avstånd. I sådana fall har kunderna små möjligheter att påverka tjänsterna.

7. 3. Ger reformen kunden tillräckliga möjligheter att anlita sådana tjänster som lämpar sig för kundens egen situation?

Vastaajien määrä: 1

8. Fritt formulerade kommentarer.

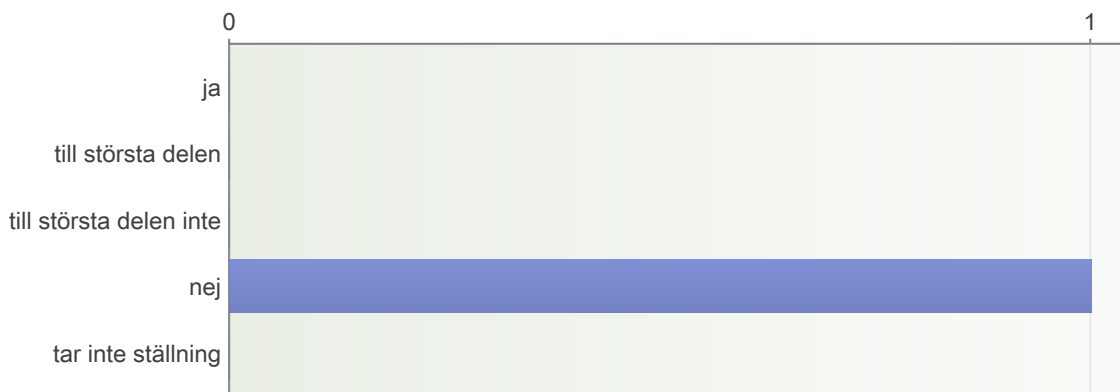
Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan kannalta tarkoituksenmukaisimpien palveluiden valinta edellyttää tietoa omasta palvelutarpeesta ja siitä mistä kyseisiä palveluja on saatavilla, sekä kykyä verrata eri palveluntuottajia keskenään. On epätodennäköistä että avun tarpeessa oleva henkilö olisi riittävän hyvin perillä näistä yksityiskohdista voidakseen tehdä asianmukaisen valinnan.

SVENSKA: För att kunden ska kunna välja de mest ändamålsenliga tjänsterna krävs det att hen känner till vilka tjänster hen är i behov av, känner till var dessa tjänster finns att få och har förmåga att jämföra olika serviceproducenter med varandra. Det är osannolikt att en person i behov av hjälp är tillräckligt insatt i dessa detaljer för att kunna göra ett adekvat val.

9. 4. Om kunden har omfattande servicebehov, ger reformen kunden möjlighet att få tjänster som är samordnade i enlighet med kundens behov?

Vastaajien määrä: 1

10. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

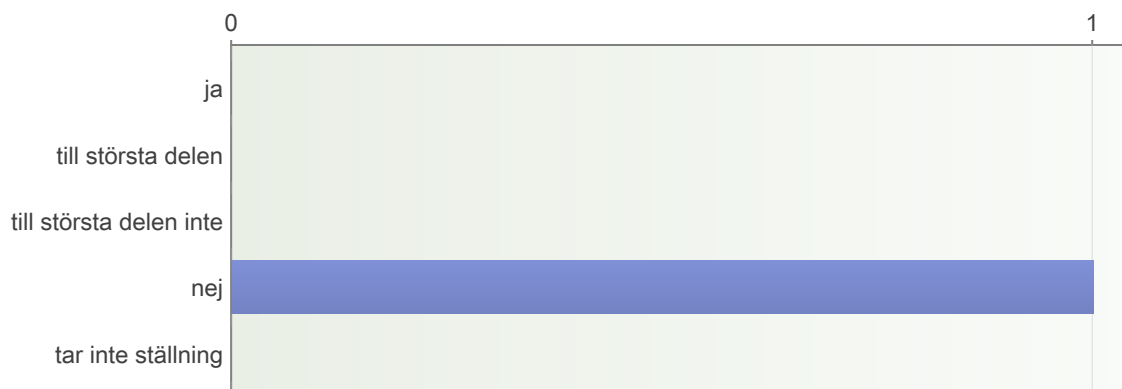
- Palvelujen yhteen sovittaminen eli integraatio on huomattavan haasteellista, jos valinnanvapaus toteutetaan esitetyllä tavalla. Sote-järjestämislakiluonnoksen mukaan maakunnan on huolehdittava laaja-alaisesti yhteen sovitettuja palveluita tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisesta, palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien määrittelemisestä sekä asiakasta koskevan tiedon hyödyntämisestä eri tuottajien välillä. Maakunnan mahdollisuudet ohjata tuottajia ovat rajallisia ja vaativat runsaasti yksityiskohtaisia sopimuksia, sopimusten valvontaa ja tuottajakorvausten erityisehtoja. Palveluketjujen toteutumisen seuranta- ja valvontamahdollisuudet ovat rajalliset mm. pitkistä ketjutuksista ja asiakkaiden useista päällekkäisistä ja samanaikaisista palvelutarpeista johtuen. Maksusetelijärjestelmä vaikeuttaa muutenkin vaikeasti hallittavaa kokonaisuutta. Sopimusten ja tuottajien valvonta edellyttää runsaasti asiantuntijaresursseja.

SVENSKA: Samordning av tjänsterna, dvs. integration, blir en stor utmaning om valfriheten genomförs på det föreslagna sättet. Enligt utkastet till lag om valfrihet inom social- och hälsovården ska landskapen se till att sådana kundgrupper och kunder som behöver tjänster som samordnats på bred basis identifieras, att tjänstekedjorna och tjänstehelheterna definieras och de olika producenterna utnyttjar den information som finns om en kund. Landskapens möjligheter att styra producenterna är begränsade och kräver många detaljerade avtal, övervakning av att avtalen följs och särskilda villkor för ersättningar till producenterna. Möjligheterna att följa upp servicekedjan och övervaka att den fungerar är begränsade bland annat då vårdkedjorna är långa och kunderna har flera överlappande och samtidigt servicebehov. Betalsedelsystemet gör det ännu svårare att ha

helheten under kontroll. Övervakningen av avtal och producenter skulle förutsätta mycket resurser av sakkunniga.

11. 5. Ger reformen tillräckliga förutsättningar för att uppnå målet om att bromsa upp kostnadsökningen med 3 miljarder euro?

Vastaajien määrä: 1

12. Fritt formulerade kommentarer.

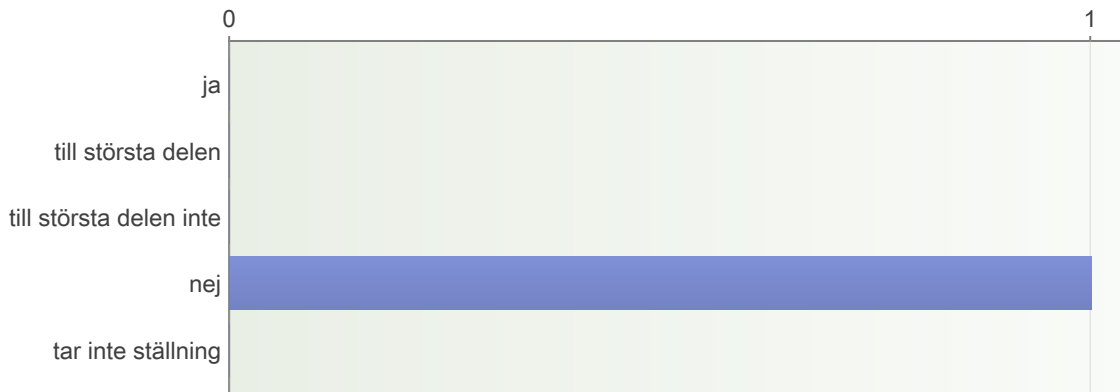
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toteuttaminen esitetyssä muodossa vaikeuttaa kustannusten hillintätavoitteen saavuttamista. Keskeisin syy on se, että malli rajoittaa maakunnan oikeutta päättää palvelujen tuotantotavasta ja ohjata palveluja kokonaisuutena. Kustannusten nousun riskejä aiheuttavat lisäksi ainakin järjestäjien sekä tuottajien ICT-investointikustannukset, maakunnan, maakunnan liikelaitoksen ja tuottajien hallinnolliset tehtävät sekä valinnanvapausmalliin kuuluvat uudet elementit henkilökohtainen budjetti ja maksuseteli sekä suun terveydenhuollon suoran valinnan palvelut.
Mikäli valinnanvapauden laajentaminen lisää kustannuksia, se merkitsee kiinteällä budjettirajoitteella sitä, että palvelujen kattavuutta tai sisältöä täytyy pystyä supistamaan tai palvelujen laatua alentamaan.
On arvioitavissa että osa yksityissektorin nykyisistä itse maksavista asiakkaista siirtyvät julkisesti rahoitettuun valinnanvapausjärjestelmään, mikä osaltaan lisää kustannuksia.
On luotava rakenteet eri palveluntuottajien osaoptimoinnin välttämiseksi. Teoreettisesti esimerkiksi sotekeskukset voisivat optimoida taloudelliset tuloksensa ohjaamalla asiakkaitaan maakunnan suoraan rahoittamaan liikelaitokseen.
SVENSKA: Valfriheten i den föreslagna formen gör det svårt att uppnå målet om att bromsa upp kostnadsökningen. Det beror framför allt på att modellen begränsar landskapens rätt att besluta om hur tjänsterna ska produceras och deras möjligheter att styra tjänsterna som helhet. Dessutom riskerar kostnaderna att öka åtminstone på grund av tillhandahållarnas och producenternas ICT-investeringar, löneharmoniseringar, landskapens, deras affärsverks och producenternas administrativa uppgifter samt de nya elementen i valfrihetsmodellen, dvs. personliga budgetar och betalsedlar samt direktvalstjänsterna inom mun- och tandvården.
Om kostnaderna ökar på grund av den utvidgade valfriheten men budgeten är fast, måste man kunna begränsa tjänsternas omfattning eller innehåll eller göra avkall på kvaliteten.
Kostnader kommer även att uppstå då uppskattningsvis en del av de nu självbetalande kunderna från privata sektorn flyttar till den offentligt finansierade valfrihetssektorn.
Strukturer behöver skapas för att undvika olika serviceproducenters deloptimering. Teoretiskt sett kan t.ex.

social- och hälsovårdsstationerna optimera sina ekonomiska resultat genom att styra sina kunder till det av landskapet direkt finansierade affärsverket.

13. 6. Förverkligas demokratin på ett tillräckligt sätt i lagförslaget? Om inte, hur kunde demokratin stärkas i lagförslaget?

Vastaajien määrä: 1

14. Fritt formulerade kommentarer.

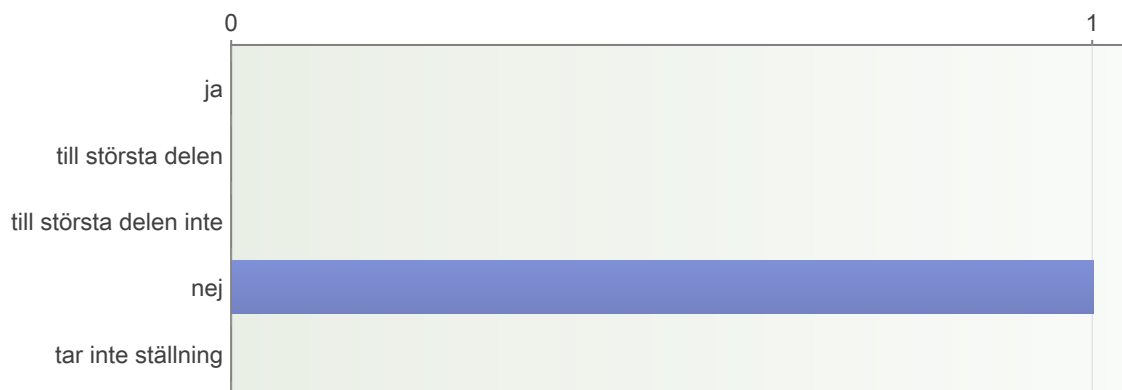
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus tulisi saattaa käytäntöön asteittain ja kokeilujen kautta, alkaen niistä alueista joilla sitä jo kokeillaan, edeten pohjoisen pienempiin maakuntiin ja sen jälkeen isompiin maakuntiin. Nykyisestä palvelusetelijärjestelmästä luopuminen ei ole perusteltua. Sen käytön laajentamisella ja käynnissä olevia kokeilujen tuloksia hyödyntäen voitaisiin valinnanvapautta lisätä hallitummin. Maakunnilla tulisi olla lakiluonnoksessa esitettävää laajemmat mahdollisuudet päättää keinoista, joita ne käyttävät esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valfriheten borde införas stegvis och via försök och erfarenhet med början i de områden den redan testas i, därefter i de mindre landskapen i norr och slutligen de större landskapen. Det är inte befogat att frångå det nuvarande systemet med servicesedlar. Genom en utvidgad användning av servicesedlar och genom utnyttjande av resultaten från de pågående försöken skulle valfriheten kunna utökas på ett mer kontrollerat sätt. Landskapen borde få större möjligheter att besluta om vilka metoder de ska använda för att uppnå de föreslagna målen.

15. 7. Främjar reformen ändringen av verksamhetsätt och ibrukttagandet av nya serviceinnovationer som förbereder för framtidens utmaningar?

Vastaajien määrä: 1

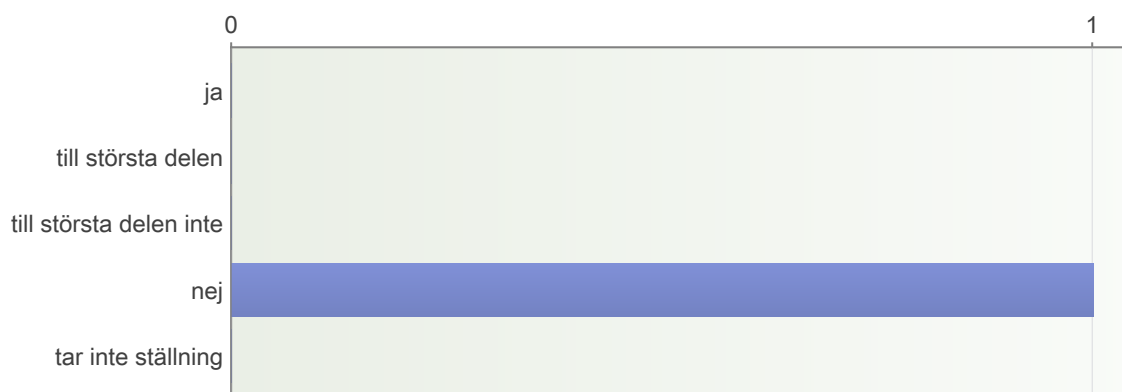
16. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Riskinä on että palveluntuottajat voittonsa optimoimiseksi jättävät panostamatta kehitys-, innovaatio- ja tutkimustoimintaan.
SVENSKA: Det finns en risk att serviceproducenter, i syfte att optimera sin vinst, inte satsar på utveckling, innovation och forskning.

17. 8. I 3 kap. i utkastet till lag om valfrihet inom social- och hälsovården föreslås bestämmelser om vilka social- och hälso-tjänster som klienten direkt ska kunna välja. 8a. Är bestämmelserna om direktvalstjänster tillräckligt tydliga till den del det är fråga om vilka tjänster som hör till dem som omfattas av valfrihet och som ska bolagiseras och vilka som ska produceras av landskapets affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

18. Om inte, på vilket sätt skulle det vara ändamålsenligt att fastställa de grunder på vilka landskapen bestämmer de tjänster på primärnivå och på utvidgad primärnivå som produceras vid social- och hälsocentralerna?

Vastaajien määrä: 1

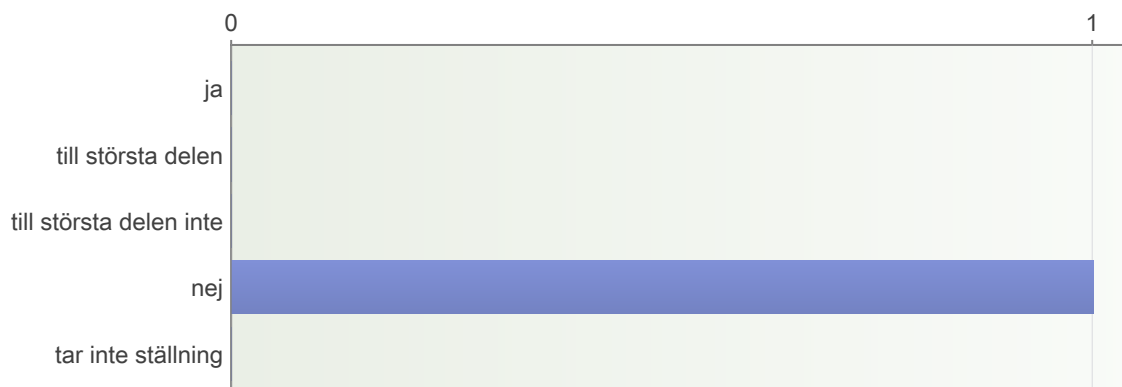
- Laajennettuun perustasoon esitetään kuuluviksi asiakkaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvitsemat sosiaalihuoltolain 14 § 1 momentin mukaiset palvelut. Sosiaalipalveluja tarvitsevan asiakkaan kohdalla on kuitenkin vaikea arvioida, milloin sote-keskukseen hakeutuva asiakas on lyhytaikaisen ja tilapäisen avun tarpeessa ja milloin palvelun tarve on pitkäaikaista. Sote-keskuksille annettaisiin oikeus tehdä näiden palvelujen osalta hallintopäätökset. Epäselvää on, olisiko sote-keskuksen annettava lyhytaikaisia palveluja asiakkaalle myös maakunnan liikelaitoksen tekemän palveluntarpeen arvioinnin perusteella. Palvelujen erottaminen ko. tavalla lyhytaikaisiin ja tilapäisiin ja toisaalta pidempiaikaisiin on epätarkoituksenmukaista ja voi johtaa päällekkäisiin palvelurakenteisiin ja hidastaa oikeanlaista avun saamista sekä rikkoa palvelukokonaisuuksia. SVENSKA: Till den utvidgade basnivån föreslås höra sådana tjänster enligt 14 § 1 mom. i socialvårdslagen som klienterna behöver tillfälligt och kortvarigt. I fråga om de klienter som behöver social service är det ändå svårt att avgöra när en klient som söker sig till social- och hälsocentralen är i behov av tillfällig och kortvarig hjälp och när servicebehovet är långvarigt. Social- och hälsocentralerna skulle ges rätt att fatta förvaltningsbeslut om dessa tjänster. Oklart är om social- och hälsocentralen skulle vara skyldig att ge kortvarig service också till klienter som fått sitt vårdbehov bedömt av landskapets affärsverk. En uppdelning av tjänsterna i kortvariga och tillfälliga respektive långvariga är oändamålsenligt och kan leda till att det uppstår överlappande servicestrukturer och att det tar lång tid att få den rätta hjälpen, samt till splittring av servicehelheter.

19. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

20. 8b. Säkerställer systemet med betalsedel tillräckliga styr- och påverkansmöjligheter för landskapet med tanke på organiseringsansvaret?

Vastaajien määrä: 1

21. Fritt formulerade kommentarer.

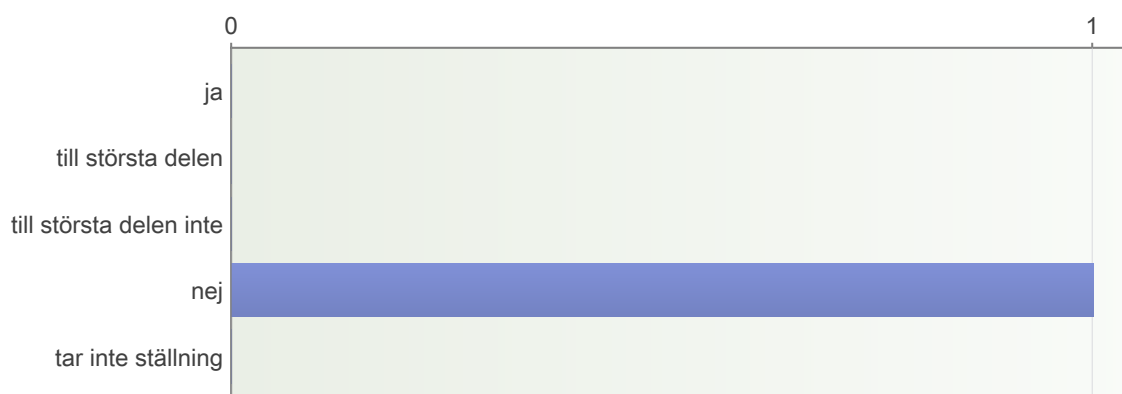
Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmässä maakunta ei voi kantaa järjestämisvastuutaan: maakunnalla ei ole suoria ohjaus- eikä vaikutusmahdollisuuksia maksusetelipalvelun tuottajaan. Maakunta voi lakiesityksen 31 §:n mukaan asettaa palvelun laatuun, saatavuuteen ja palvelujen yhteen sovittamiseen liittyviä ehtoja suoran valinnan palvelun tuottajille, mutta ei maksusetelipalvelun tuottajille.

SVENSKA: I betalsedelsystemet kan landskapet inte bära sitt organiseringsansvar: landskapet har inga direkta möjligheter att styra eller påverka den aktör som producerar betalsedeltjänsterna. I fråga om direktvalstjänsterna kan landskapet enligt 31 § i lagförslaget ställa villkor på producenterna i fråga om tjänsternas kvalitet och tillgänglighet samt samordningen av dem. På producenterna av betalsedeltjänster kan landskapet däremot inte ställa sådana villkor.

22. 8c. Är social- och hälsocentralens rättigheter och skyldigheter föreskrivna på ett ändamålsenligt sätt i systemet med betalsedel?

Vastaajien määrä: 1

23. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Velvollisuus maksusetelien antamiseen saattaa vaikuttaa tuottajien halukkuuteen perustaa sote- keskuksia. Maksuseteli lisää suoran valinnan palvelun tuottajan riskiä ja sitä kautta korottaa hintaa, jolla palveluja ollaan valmiita tuottamaan.

Lakiesityksen mukaan sote-keskuksella säilyy kokonaisvastuu asiakkaan palvelukokonaisuudesta, palvelun laadusta ja vaikuttavuudesta sekä maksusetelipalvelun tuottajan tekemistä virheistä silloinkin, kun asiakas käyttää maksuseteliä. Sote-keskuksella ei kuitenkaan ole juuri mahdollisuutta puuttua asiaan, jos se esimerkiksi havaitsee maksusetelipalvelun laadussa ongelmia. Kokonaisvastuun hajautuminen liikelaitoksen, maakunnan, suoran valinnan palvelun ja maksusetelipalvelun tuottajan välillä voi aiheuttaa viivästyksiä ja heikentää palvelujen integraatiota.

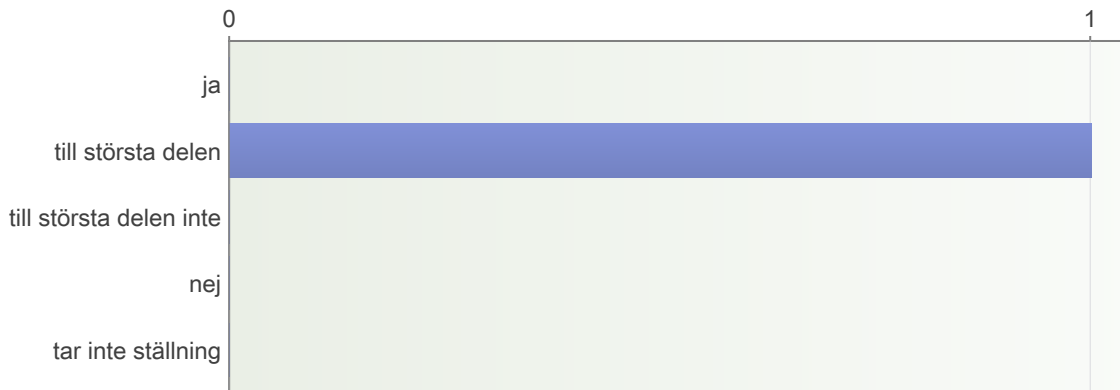
SVENSKA: Skyldigheten att utfärda betalsedlar påverkar producenternas benägenhet att grunda social- och hälsocentraler. Betalsedlarna innebär större risker för producenterna av direktvalstjänster och höjer därmed det pris till vilket de är beredda att producera tjänsterna.

Enligt lagutkastet har social- och hälsocentralen det övergripande ansvaret för en kunds samlade tjänster och för tjänsternas kvalitet och genomslag också då kunden använder betalsedel. Social- och hälsocentralen ansvarar också för fel som producenten av betalsedeltjänster begått. Social- och hälsocentralen har ändå knappt några möjligheter att ingripa om till exempel kvalitetsbrister uppdagas i en betalsedeltjänst. Om

helhetsansvaret splittras mellan affärsverket, landskapet och producenten av direktvaltjänster och betalsedel-tjänster kan fördröjningar uppstå och integrationen av tjänster försämras.

24. 8d. Ger systemet med betalsedel kunden tillräckliga möjligheter att påverka tillhandahållandet av de tjänster som kunden behöver?

Vastaajien määrä: 1

25. Fritt formulerade kommentarer.

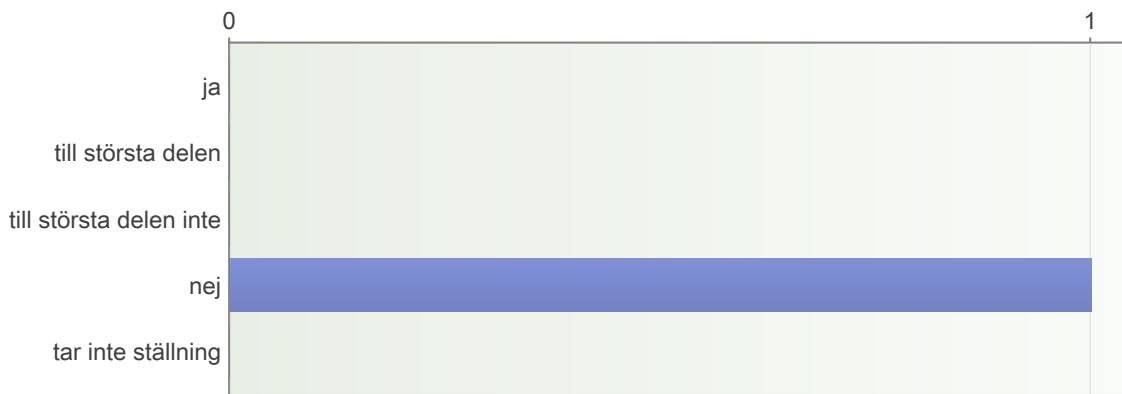
Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen maksusetelijärjestelmässä, jos hänellä on riittävästi tietoa sairaudestaan tai palvelutarpeestaan, kykyä arvioida eri palveluvaihtoehtoja, riittävästi puolueetonta tietoa tarjolla olevista palveluista ja niiden laadusta sekä kyky tehdä tietoon perustuvia valintoja.

SVENSKA: I betalsedelsystemet kan kunden påverka hur de tjänster han eller hon behöver ska utföras, om kunden har tillräcklig kunskap om sin sjukdom eller sitt servicebehov, förmåga att bedöma olika servicealternativ, tillräcklig objektiv information om de tillbudsstående tjänsterna och deras kvalitet samt förmåga att göra val utifrån informationen.

26. 9. I 4 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om kundens möjligheter att välja landskapets affärsverk och dess verksamhetsställe. Ger bestämmelserna med tanke på målen med reformen kunden ändamålsenliga möjligheter att välja tjänsteproducent?

Vastaajien määrä: 1

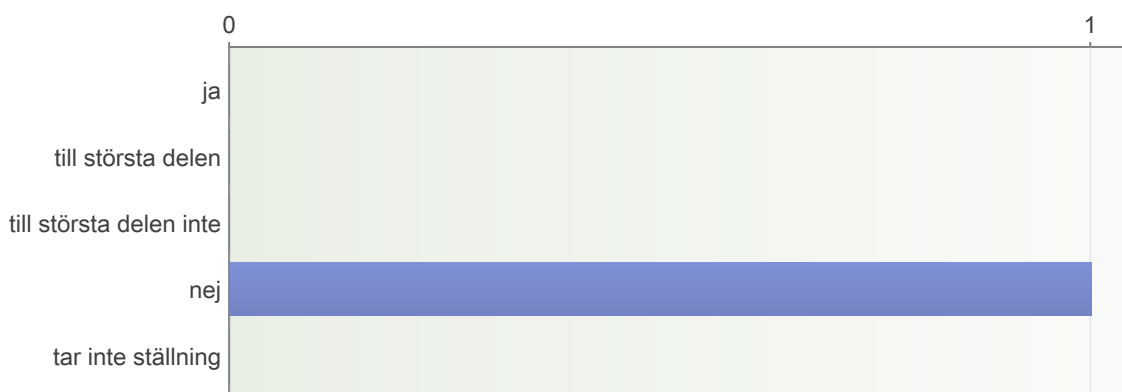
27. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaiden valintamahdollisuudet eivät ole tasavertaiset, koska toimipistevalikoima tulee olemaan eri haja-asutusalueilla ja taajamissa. Se ei ole kaikilta osin tarkoituksenmukaista. Valintaoikeutta voi olla tarpeen rajata jossain tilanteissa, esimerkiksi silloin, kun lastensuojelun tai päihde- ja mielenterveyspalvelujen saaminen viivästyy asiakkaan itsensä tai hänen läheistensä tekemien valintojen seurauksena.
SVENSKA: Kunden har inte jämlika valmöjligheter eftersom utbudet på verksamhetsställen kommer att variera mellan glesbygd och tätort. Det är heller inte till alla delar ändamålsenligt. Rätten att välja kan behöva begränsas i vissa situationer, till exempel när tillgången till tjänster inom barnskyddet eller missbrukar- och mentalvården fördröjs på grund av de val som kunden eller kundens anhöriga har gjort.

28. 10. I 5 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om användning av kundsedel för att öka kundens valfrihet. 10a. Är bestämmelserna ändamålsenliga med tanke på kundens ställning och rättigheter?

Vastaajien määrä: 1

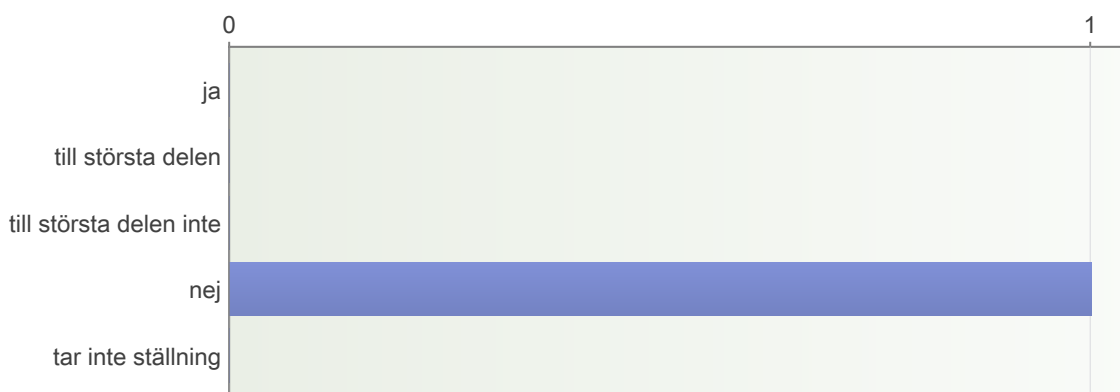
29. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan oikeuksien näkökulmasta jää epäselväksi, miten asiakassetelillä hankittavat palvelut määritellään eli kuinka varmistetaan se, että asiakas tietää, millaista palvelua hän on oikeutettu saamaan. Palvelusetelijärjestelmässä kunta määrittää palvelun sisällön ja asettaa palveluntuottajan hyväksymiskriteerit. Maakunnalla tulee olla mahdollisuus asettaa hyväksymiskriteerit, mukaan lukien laatukriteerit, asiakassetelipalvelun tuottajalle. Toimivat palvelut molemmilla kotimaisilla kielillä on turvattava kaksikielisissä maakunnissa.
SVENSKA: Med tanke på kundens rättigheter är det oklart hur de tjänster som kunden kan få med kundsedel fastställs, dvs. hur det säkerställs att kunden vet vilka tjänster hen har rätt till. I systemet med servicesedlar bestämmer landskapet tjänsternas innehåll och fastställer kriterier som serviceproducenten måste uppfylla för att bli godkänd. Landskapet skall ha möjlighet att fastställa kriterier, inklusive kvalitetskriterier, för producenterna av kundsedeltjänster. En fungerande service på båda inhemska språken måste tryggas i de tvåspråkiga landskapen.

30. 10b. Säkerställer systemet med kundsedel tillräckliga styr- och påverkansmöjligheter för landskapet med tanke på organiseringsansvaret?

Vastaajien määrä: 1

31. Fritt formulerade kommentarer.

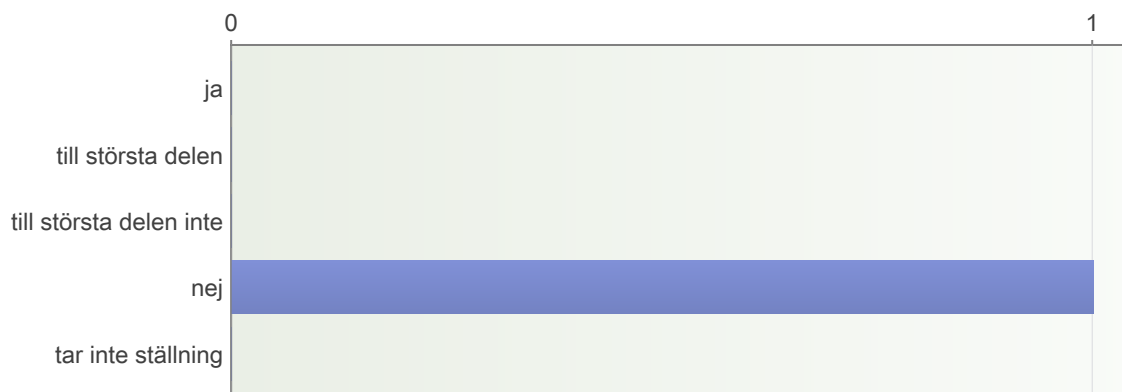
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa jää kaiken kaikkiaan epäselväksi maakunnan liikelaitoksen, maakunnan, sote-keskusten sekä erilaisin ostopalvelusopimuksin ja setelijärjestelyin toimivien palveluntuottajien tosiasialliset hankinta- ja alihankintasuhteet ja maakunnan tosiasialliset ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet.
Asiakassetelijärjestelmä johtaa sairaalatoimintojen ja joidenkin muidenkin erityistason palvelujen yhtiöittämiseen. Tämä on ongelmallista uudistuksen tavoitteiden kannalta. Säästötavoitteen kannalta ongelmia aiheutuu siitä, että perustettavien yhtiöiden oikeus käyttää maakunnan liikelaitoksen tukipalveluja, esimerkiksi kuvantamis- ja laboratoriopalveluja, on hankintalakiin tehdyt muutokset huomioiden ongelmallista.
SVENSKA: Lagförslaget ger inte klarhet i de faktiska leverantörs- och underleverantörsförhållandena mellan landskapets affärsverk, landskapet, social- och hälsocentralerna och serviceproducenterna, som verkar med stöd av olika sedelsystem och avtal om köp av tjänster. Också landskapets faktiska styr- och påverkningsmöjligheter är oklara.
Kundsedelsystemet leder till bolagisering av sjukhusfunktionerna och också vissa andra tjänster på specialiserad nivå. Detta är problematiskt med tanke på målen för reformen. Problematiskt med tanke på

sparmålen är bolagens rätt att använda stödtjänster som tillhandahålls av landskapets affärsverk, till exempel bildiagnostik och laboratorietjänster, vilket är ett problem när man beaktar ändringarna i upphandlingslagen.

32. 10c. Är de begränsningar som gäller ibrukttagandet av systemet med kundsedel och landskapets beslutsfattande tillräckliga och tryggar de genomförandet av kundens valfrihet?

Vastaajien määrä: 1

33. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien päätöksentekoa esitetään voimakkaasti rajoitettavaksi. Lakiluonnoksen 21 §:ssä säädettäisiin maakunnalle velvoite käyttää asiakasseteliä riittävässä määrin sen varmistamiseksi, että muissa kuin suoran valinnan palveluissa toteutuu asiakkaan valinnanvapaus. Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että vähimmäistasona on, että 15 % näiden palveluiden kokonaiskuluista olisi asiakassetelin piirissä. Kiinteä vähimmäistason määrittely on perusteetonta maakuntien itsehallinnollisen aseman ja maakuntien erilaisten olosuhteiden vuoksi.

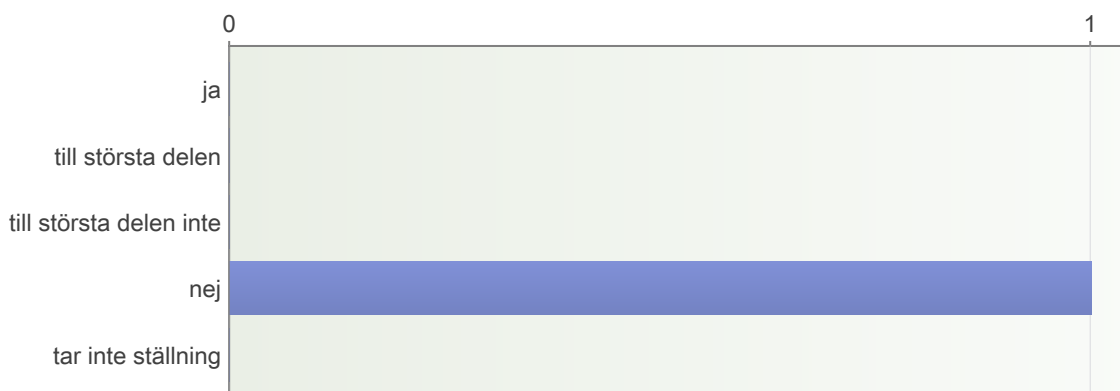
Asiakasseteli tulee kohdistumaan pääosin erikoissairaanhoidon palveluihin, jotka ovat jo tällä hetkellä valinnanvapauden piirissä julkisen terveydenhuollon osalta koko maan alueella. Asiakassetelin myötä julkista erikoissairaanhoidoa joudutaan merkittävästi yhtiöittämään.

SVENSKA: Landskapens beslutsfattande föreslås bli kraftigt begränsat. Enligt 21 § i lagutkastet ska landskapet i tillräcklig utsträckning använda kundsedlar för att säkerställa att kundens valfrihet förverkligas i fråga om andra än direktvalstjänster. Enligt detaljmotiveringen ska kundsedlarnas andel av de totala kostnaderna för dessa tjänster vara minst 15 procent. Med tanke på landskapens självstyrelse och de olika förhållanden som råder i landskapen är det inte befogat att bestämma en fast miniminivå.

Kundsedlarna kommer antagligen att gälla främst specialiserade sjukvårdstjänster som redan nu omfattas av valfrihet på riksnivå i den offentliga hälso- och sjukvården. Kundsedlarna innebär att den offentliga specialiserade sjukvården i stor utsträckning måste bolagiseras.

34. 11. I 6 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om användning av en personlig budget för att öka kundens valfrihet. Ger bestämmelserna kunden möjlighet att påverka tillhandahållandet av de tjänster som kunden behöver?

Vastaajien määrä: 1

35. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestelmän soveltamisala ja velvoittavuus on laaja maakunnalle, jonka esityksen mukaan tulisi ottaa se käyttöön välittömästi lain tullessa voimaan vuonna 2019. Tämä loisi suuren riskin asiakkaiden palvelujen jatkuvuudelle ja toisaalta kustannusten hallitsemattomalle kasvulle. Se edellyttäisi myös runsaasti henkilöresursseja palvelutarpeen arviointiin yhtäaikaisesti vuodenvaihteessa 2018–2019. Suomessa ei ole kokemusta henkilökohtaisen budjetin laajasta käytöstä. Muissa maissa kustannukset ovat nousseet niiden käyttöönoton jälkeen. Lisää kokeiluja tarvitaan, jotta malliin liittyviä ongelmia kyetään korjaamaan. Pystyäkseen tekemään omia valintoja asiakkaalla tai hänen avustajallaan tulisi olla riittävästi tietoa sairaudestaan tai palvelutarpeestaan, kykyä arvioida eri palveluvaihtoehtoja, riittävästi puolueetonta tietoa tarjolla olevista palveluista ja niiden laadusta sekä kyky tehdä tietoon perustuvia valintoja. Mitä tapahtuu henkilökohtaisen budjetin ylittyessä? Asiakkaalla on oikeus tukeen henkilökohtaisen budjetin piirissä olevia palveluja koskevassa päätöksenteossa. Tällaisen tuen järjestäminen tulee olemaan erittäin haasteellista ja työlästä.

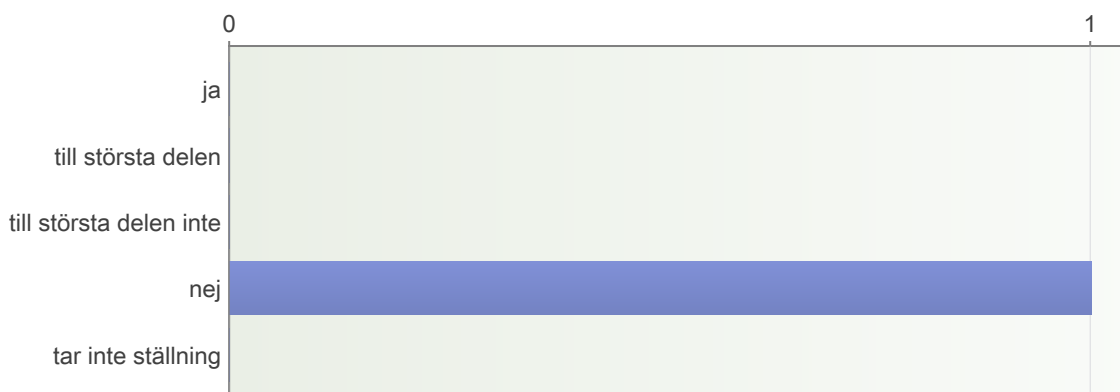
SVENSKA: Systemet har ett brett tillämpningsområde och innebär omfattande förpliktelser för landskapet, som enligt förslaget ska införa systemet genast när lagen träder i kraft år 2019. Det skulle innebära en stor risk med tanke på kontinuiteten i tjänsterna och kostnaderna skulle kunna växa okontrollerat. Det skulle också krävas mycket personalresurser för samtidig bedömning av servicebehovet vid årsskiftet 2018/2019. Finland saknar erfarenhet av att använda personliga budgetar i stor skala. I andra länder där sådana införts har kostnaderna stigit. Det behövs flera försök för att problemen med modellen ska kunna rättas till.

För att kunden ska kunna välja service bör hen, eller hens assistent, ha tillräcklig kunskap om sin sjukdom eller sitt servicebehov, förmåga att bedöma olika servicealternativ, tillräcklig objektiv information om de tillbudsstående tjänsterna och deras kvalitet samt förmåga att göra val utifrån informationen.

Vad händer om den personliga budgeten överskrids? Kunden har rätt till assistans vid beslutsfattande gällande servicen som omfattas av personlig budgetering. Det kommer att vara en stor utmaning och arbetsdrygt att ordna med denna assistens.

36. 12. I och med valfrihetslagstiftningen föreslås det att det till patientlagen och socialvårdens klientlag fogas ett nytt kapitel om assistans vid beslutsfattande (assisterat beslutsfattande). I valfrihetslagstiftningen ingår olika valmöjligheter för patienter och klienter, (bland annat direktvalstjänster, betalsedel, kundsedel och personlig budget). Kunderna kan behöva stöd när de gör val i dessa olika valsituationer. Är de bestämmelser som gäller assisterat beslutsfattande ändamålsenliga?

Vastaajien määrä: 1

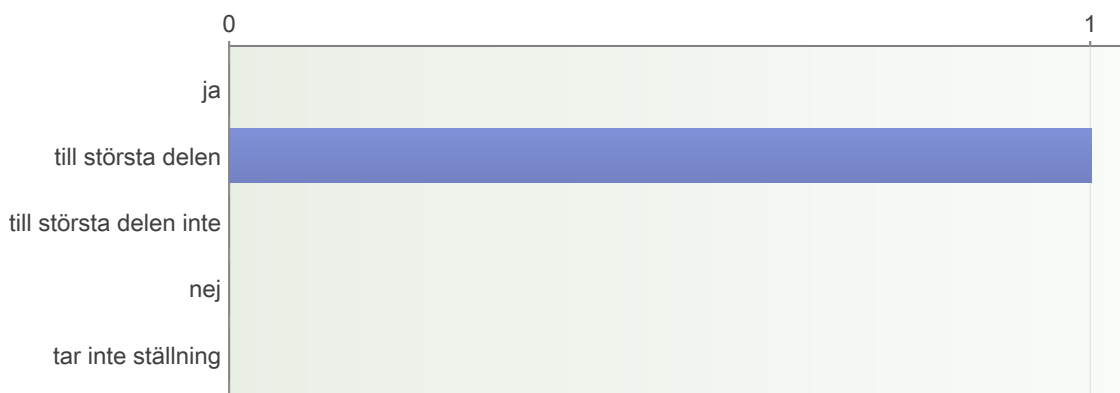
37. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Esitykseen tuetusta päätöksenteosta ei sisälly minkäänlaista vaikutusten arviointia. Jatkovalmistelu edellyttää kustannusvaikutusten realistista arviointia. Kun tehtävään nimettävä henkilö ei voisi olla palvelus- ja toimeksiantosuhteessa palvelun järjestäjään eikä tuottajaan, tukea tarjoavan henkilöiden saatavuus voi muodostua ongelmalliseksi. Perusteluissa esitetään arvio, että tuettu päätöksenteko voitaisiin toteuttaa vapaaehtoisvoimin ja maakuntien välisenä yhtietyönä. Tämä on kuitenkin epärealistista. Kyseessä on ammatillista osaamista edellyttävä tehtävä, josta muodostuu väistämättä kustannuksia. Päätöksenteossa tukeminen on tarkoitus ulottaa tilanteisiin, joissa asiakkaalla tai potilaalla on vaikeuksia ymmärtää käytettävissä olevia toiminta- ja päätösvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia. Esityksessä ei ole millään tavoin arvioitu henkilömäärää, jota tuettu päätöksenteko voisi koskea. Ainakin uuden valinnanvapauslainsäädännön voimaan tullessa tuen tarpeen voi arvioida olevan suurta.
- SVENSKA: I förslaget om assisterat beslutsfattande ingår ingen konsekvensbedömning. I den fortsatta beredningen bör det göras en realistisk bedömning av kostnadseffekterna. Då den som utses för uppgiften inte får stå i anställnings- eller uppdragsförhållande till den som tillhandahåller eller producerar tjänsterna, kan tillgången till assisterande personer bli ett problem. I motiveringen till propositionen görs bedömningen att assisterat beslutsfattande kunde tillgodoses med hjälp av frivilliga insatser och genom samarbete mellan landskapen. Detta är dock orealistiskt. Det är fråga om en uppgift som kräver yrkeskunskap och som ofrånkomligen ger upphov till kostnader.
- Assisterat beslutsfattande är avsett för situationer där klienten eller patienten har svårt att förstå vilka alternativ som står till buds och vilka verkningar de har. Propositionen innehåller ingen bedömning av hur många personer som skulle kunna tänkas behöva assisterat beslutsfattande. Åtminstone när den nya lagstiftningen om valfrihet träder i kraft kan behovet antas vara stort.

38. 13. I 7 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om förfaranden för godkännande av och avtal med tjänsteproducenterna. 13a. Är bestämmelserna om förfarandena för godkännande ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

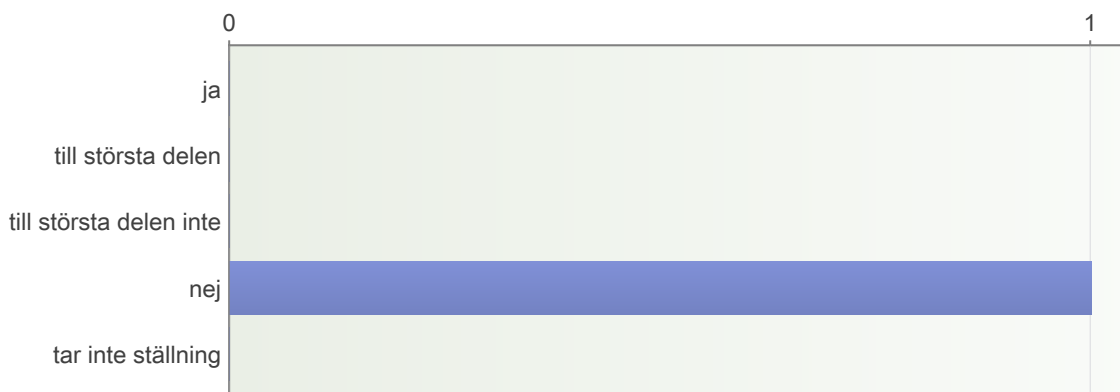
39. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyt aiheuttavat maakunnalle runsaasti hallinnollista työtä ja edellyttävät uudenlaista sopimusoikeudellista osaamista ja sitovat runsaasti asiantuntijaresursseja. SVENSKA: Förfarandena för godkännande av och avtal med tjänsteproducenterna medför mycket administrativt arbete för landskapen och kräver nytt slags avtalsrättsligt kunnande och mycket sakkunnigresurser.

40. 13b. Är bestämmelserna om avtalsförfarandena ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

41. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

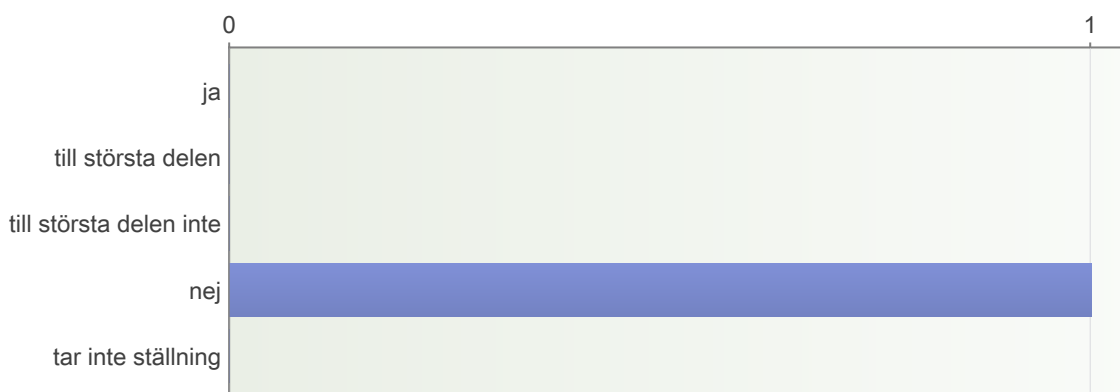
- Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palvelutuottajat eivät tee sopimusta suoran valinnan palvelun tuottajan eivätkä maakunnan kanssa. Tämän vuoksi niiden ohjaaminen on hyvin vaikeaa. Lainsäädännön tulisi mahdollistaa mekanismi, jolla maakunta tai suoran valinnan palvelun tuottaja voisi puuttua henkilökohtaisen budjetin piirissä olevan palvelun tai maksusetelipalvelun tuottajan toimintaan, jos maakunta tai suoran valinnan palvelun tuottaja havaitsee toiminnassa laadullisia tai muita puutteita.

SVENSKA: Producenter som tillhandahåller tjänster mot betalsedel eller enligt personlig budget ingår inte avtal med producenten av direktvalstjänsten eller med landskapet. Därför är det mycket svårt att styra dem.

Lagstiftningen borde möjliggöra en mekanism genom vilken ett landskap eller en producent för en direktvalstjänst kunde ingripa i verksamheten hos en producent som tillhandahåller tjänster enligt personlig budget eller mot betalsedel om landskapet eller producenten av direktvalstjänsten upptäcker kvalitativa eller andra brister i verksamheten.

42. 14. I 8 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om tjänsteproduktionen och producenternas förpliktelser. Är bestämmelserna ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

43. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

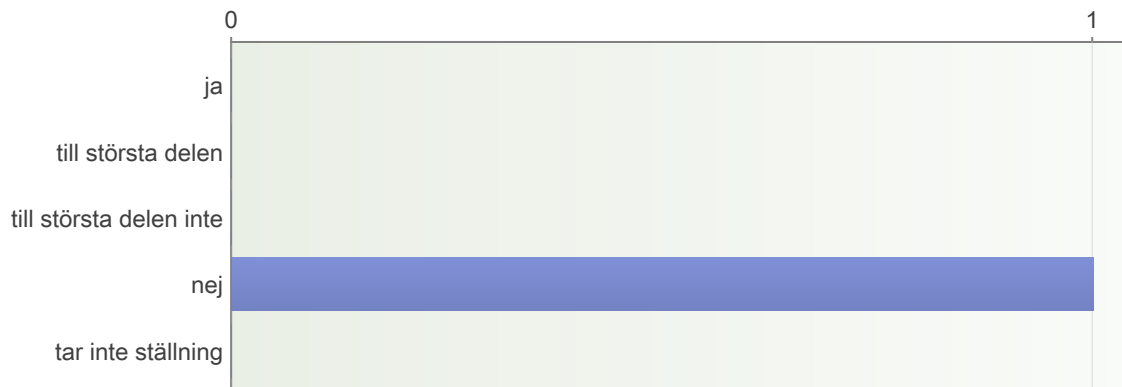
- On tärkeää että maakunnalla on mahdollisuus asettaa tuottajille asukkaiden palvelun tarpeesta johtuvia ehtoja ja tarvittaessa muuttaa niitä. Palveluntuottajilla tulisi olla velvollisuus raportoida tietoja, joiden perusteella asiakkaat voivat käyttää valinnanvapauttaan ja tehdä valintoja.

Palveluntuottajien velvoitteet voivat kuitenkin nostaa palveluntuottajaksi ilmoittautumisen kynnyistä, varsinkin pienten tuottajien osalta. Tuottajien velvoitteet karsivat jo toimivia yrityksiä ja nostavat pienten yritysten markkinoille tulon kynnyistä. Kyse on erityisesti tietoteknisiin vaatimuksiin sekä raportointivelvoitteisiin liittyvistä ongelmista.

SVENSKA: Landskapens möjlighet att ställa villkor på producenterna utgående från invånarnas servicebehov och att vid behov ändra villkoren, är viktigt. Serviceproducenterna bör ha skyldighet att, på båda inhemska språken, rapportera uppgifter som kunderna kan använda som grund när de utnyttjar sin valfrihet och gör val. Serviceproducenternas skyldigheter kan ändå höja tröskeln särskilt för mindre serviceproducenter att anmäla sig som producenter. Skyldigheterna gallrar bort existerande företag och höjer tröskeln för små företag att ta sig in på marknaden. Problemen hänför sig särskilt till de datatekniska kraven och rapporteringskyldigheten.

44. 15. I 9 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om de ersättningar som ska betalas till tjänsteproducenterna. 15a. Är andelen för den fasta avgiften för direktvaltjänsterna och kriterierna för fastställande av avgiften tillräckliga för att trygga tillräcklig finansiering av tjänsterna?

Vastaajien määrä: 1

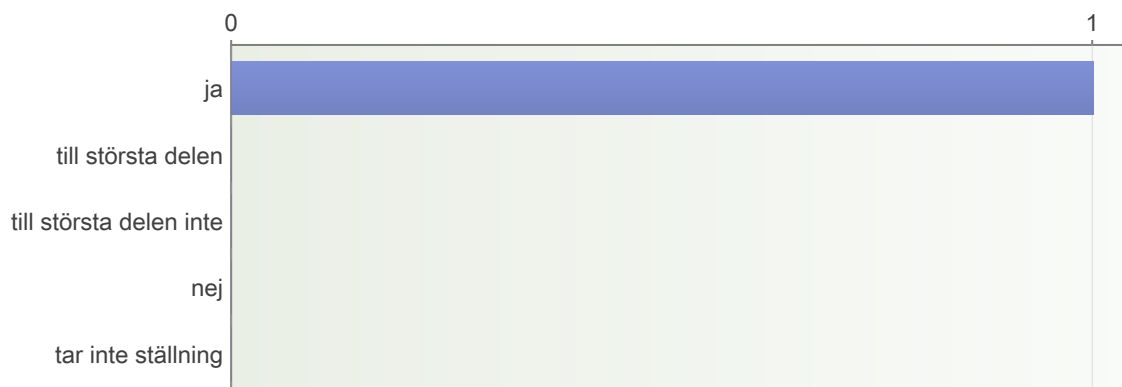
45. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Jos tarvekertoimet ovat puutteellisia, tämä voi käytännössä kannustaa tuottajaa ohjaamaan suuria kustannuksia tai niiden riskiä aiheuttavia asiakkaita liikelaitoksen tai toisen suoran palvelun tuottajan hoidettavaksi. Tällainen määräytymisperuste voi myös kannustaa kohdennettuun asiakashankintaan. On myönteistä, että maakunnille ehdotetaan jätettäväksi harkinnanvaltaa kapitaatorahoituksen tason määrittelyssä ja osin myös oikeus poiketa kansallisista kertoimista. 4/5 kiinteän osan sitominen ehdottomaksi kiinteän korvauksen minimitasoksi ei ole tarkoituksenmukaista. Lisäksi on huomattava, että nykyisen valtionosuusjärjestelmän tarvekertoimet on laadittu koko sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten vakiointia varten. Ne eivät siten ole parhaimmat mahdolliset perustason sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kustannuskorvausten kertoimiksi. SVENSKA: Om behovskoefficienterna är bristfälliga, kan det här i praktiken uppmuntra producenterna att styra kunder som medför stora kostnader eller risk för stora kostnader till affärsverket eller någon annan producent av direktvaltjänster. En sådan bestämningsgrund kan även uppmuntra till en målgruppsinriktad kundvärning. Det är positivt att landskapen föreslås få prövningsrätt i fråga om nivån på kapitationsfinansieringen och också delvis rätt att avvika från de nationella koefficienterna. Ett ovillkorligt krav på att direktvaltjänsterna till 4/5 ska finansieras med fasta ersättningar är inte ändamålsenligt. För övrigt gäller det att beakta att behovskoefficienterna i det nuvarande statsandelssystemet har utarbetats för en standardisering av alla social- och hälsovårdskostnader. Således är de inte de bästa möjliga koefficienterna för ersättning av kostnader för social- och hälsovård på basnivå.

46. 15b. Är bestämmelserna om de övriga ersättningarna ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

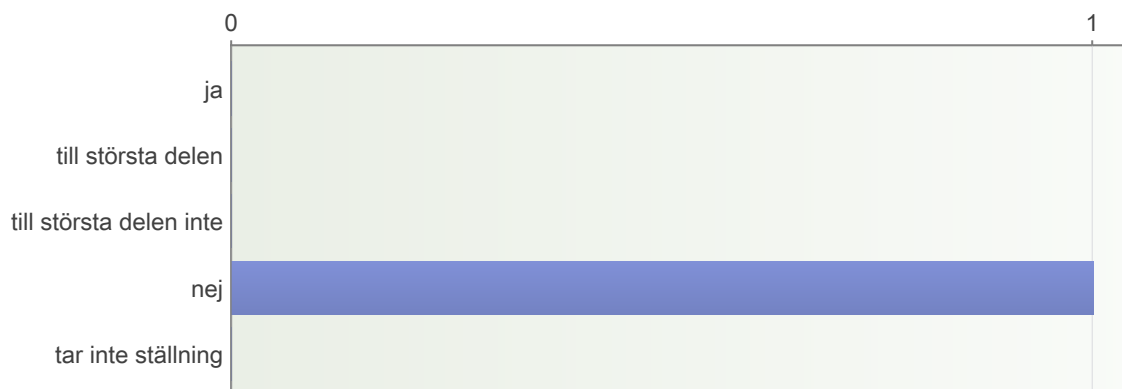
47. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan 56 § mukainen mahdollisuus sopia muista korvauksista palvelun tuottajan kanssa on kannatettavaa ja sen avulla on mahdollisuus lisätä asukkaiden alueellista yhdenvertaisuutta sekä kaventaa alueellisia hyvinvointi- ja terveyseroja.
SVENSKA: Landskapets möjlighet att i enlighet med 56 § avtala om andra ersättningar till en serviceproducent är värd att stödja och kan öka invånarnas regionala jämlikhet samt minska regionala skillnader i välfärd och hälsa.

48. 16. I 11 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om lagens ikraftträdande. Är övergångsbestämmelserna enligt 71 § ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

49. Fritt formulerade kommentarer.

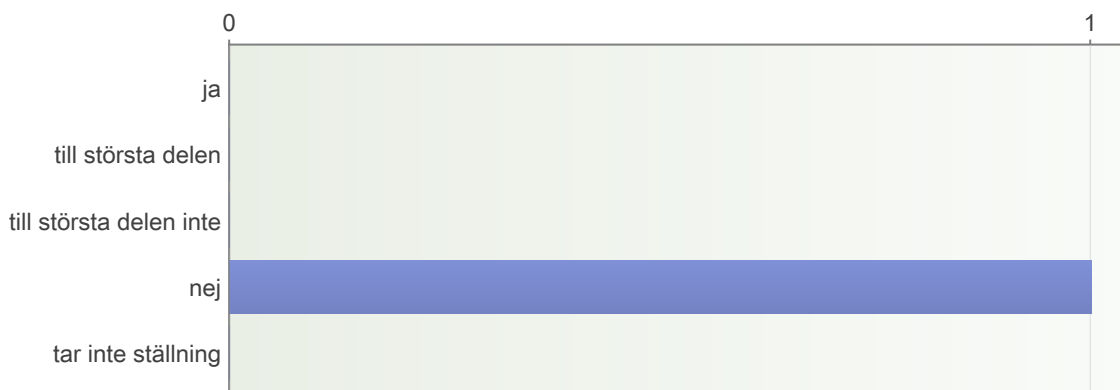
Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalihuollossa valinnanvapaus on pikemminkin riski kuin mahdollisuus. Nykyinen esitys, jonka mukaan kaikki valinnanvapauden piirissä olevat palvelut on yhtiötettävä, tulee rikkomaan hoitoketjuja, kokonaisnäkemystä sekä sosiaalihuollon ja kuntien välistä tiivistä yhteistyötä. Todennäköisesti sosiaalihuollossa ei tule olemaan laajaa palveluntuottajien tarjontaa, ainakaan vaativammassa sosiaalihuollossa. On oletettavissa että jotkut palveluntuottajat tulevat tarjoamaan kevyitä asumispalveluja poimiakseen rusinoita pullasta, maakunnan joutuessa hoitamaan vaativamman hoidon. Näin valinnanvapaus toteutuu vain osalle sosiaalihuollon asiakkaista, mikä asettaa heidät eriarvoiseen asemaan. Siltä osin kuin valintamahdollisuuksia on, tulevat suuri osa asiakkaista tarvitsemaan tukea päätöksenteossa. Kyseisen tuen antaminen tulee vaatimaan merkittävästi sosiaalihuollon ammattihenkilöstön resursseja. Sosiaalihuollon asiakkaiden kannalta tarkoituksenmukaisempi ratkaisu olisi sosiaalihuollon jättäminen valinnanvapauden ulkopuolelle.

SVENSKA: Inom socialvården är valfriheten en risk snarare än en möjlighet. Enligt det nuvarande förslaget där all service som omfattas av valfrihet måste bolagiseras kommer vårdkedjor, helhetssyn och det nära samarbetet mellan socialvården och kommunerna att splittras. Något stort utbud av serviceproducenter inom socialvården kommer det sannolikt inte att finnas, åtminstone inte gällande den mer krävande vården. Endel serviceproducenter kan tänkas erbjuda lättare boendeservice och således plocka russinen ur kakan, medan landskapet får ta hand om den mer krävande vården. Detta försätter socialvårdens kunder i ojämlig ställning där valfrihet endast kommer att vara verklighet för en del. Till den del det finns valmöjligheter kommer ett stort antal av dessa kunder att behöva assistens vid beslutsfattandet. Denna assistens kommer att kräva mycket resurser av yrkesutbildade personer inom socialvården. Mer ändamålsenligt för kunder inom socialvården skulle vara att lämna socialvården utanför valfrihetsmodellen.

50. 17. Ger lagförslaget landskapen tillräckliga förutsättningar att uppfylla organiseringsansvaret?

Vastaajien määrä: 1

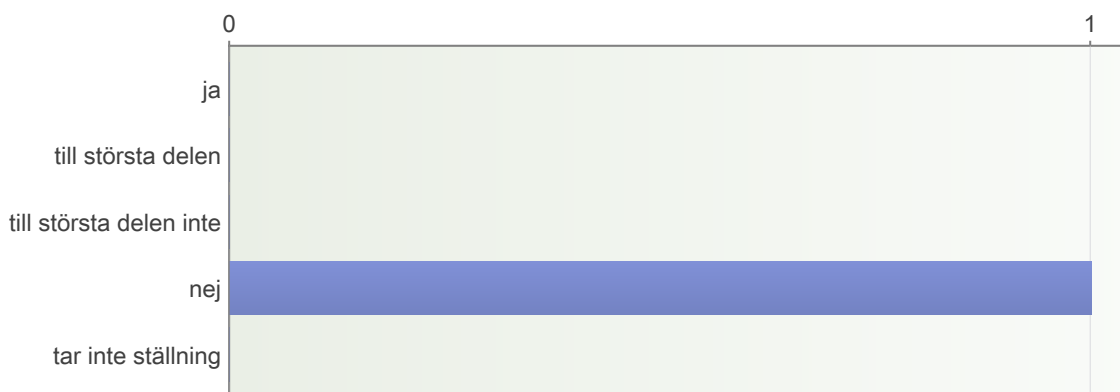
51. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslainsäädäntö kaventaa maakunnan mahdollisuuksia käyttää järjestämisvastuuseen liittyvää valtaa ja toteuttaa järjestämisvastuutaan. Lukuun 9 sisältyvät asetuksenantovaltuudet ovat tarkoituksenmukaisia maakuntien rajat ylittävien palvelujen osalta sekä erityisryhmien palvelujen, kuten ruotsinkielisten erityishuoltopalvelujen, osalta.
SVENSKA: Valfrihetslagstiftningen minskar landskapens möjlighet att utöva makt i anknytning till organiseringsansvaret och att uppfylla sitt organiseringsansvar. Bemyndigandena att utfärda förordningar enligt 9 kap. är ändamålsenliga till de delar det gäller service över landskapsgränserna samt service till specialgrupper såsom svenskspråkig specialomsorg.

52. 18. Ger lagförslaget tillräckliga förutsättningar för skapande av en marknad för social- och hälsojänster?

Vastaajien määrä: 1

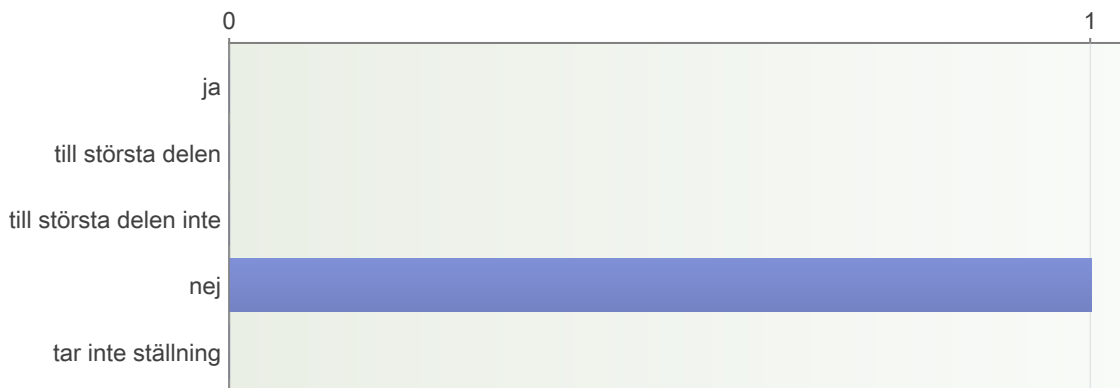
53. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Laki avaa aivan ennen näkemättömällä tavalla markkinoita. Tällä hetkellä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon lopputuotepalvelujen ostot ovat noin 2,8 miljardia vuodessa, lakiesityksen mukaan valinnanvapausmarkkinat olisivat noin 8 miljardia euroa vuodessa.
Palveluntuottajille asetettavista ehdoista ja tuottajakorvauksista riippuu, miten markkinat lopulta muotoutuvat. Todennäköistä on, että terveydenhuollon markkinat syntyvät suuriin kaupunkikeskuksiin, mutta ei haja-asutusalueelle. Riskinä on sote- palvelujen markkinoiden keskittyminen yrityskauppojen myötä. Tuottajille asetettavat vaatimukset karsivat erityisesti suoran valinnan palvelujen tuottajista pois pienet yritykset.
SVENSKA: Lagen öppnar marknaderna på ett alldeles nytt sätt. För närvarande köper kommunerna slutprodukter inom social- och hälsovården för cirka 2,8 miljarder euro per år, men enligt lagförslaget skulle valfrihetsmarknaden uppgå till cirka 8 miljarder euro per år.
Hur marknaden slutligen utformas beror på de villkor som ställs på serviceproducenterna och på producentersättningarna. Det är sannolikt att det skulle uppstå en marknad för hälsovården i stora stadscentrum, men inte i glesbygdsområdena. En risk är att social- och hälsovårdsmarknaden koncentreras i och med företagsförvärv. De krav som ställs på producenterna gallrar ut små företag särskilt som producenter av direktvalstjänster.

54. 18b. Ger lagförslaget de små aktörerna tillräckliga förutsättningar för verksamhet på marknaden för social- och hälso-tjänster?

Vastaajien määrä: 1

55. Om inte, hur borde lagförslaget ändras?

Vastaajien määrä: 1

- Alkuvaiheessa pieniä toimijoita tullee henkilökohtaisen budjetin sekä maksusetelipalveluihin, jos maksusetelipalveluissa on mukana myös sosiaalipalveluja. Todennäköistä kuitenkin on, että mittakaavaetujen ja fuusioiden myötä nämä markkinat keskittyvät tulevaisuudessa suurimmille tuottajaorganisaatioille. Erityisesti pienemmille tuottajille markkinoille tulon kynnyksiä ovat tietojärjestelmäpalveluihin liittyminen sekä moninaiset raportointivelvoitteet - varsinkin, jos tuottajat eivät voi hyödyntää maakunnan tarjoamia yhteisiä tietojärjestelmiä.

SVENSKA: I början deltar antagligen mindre aktörer särskilt i tjänster som tillhandahålls genom personliga budgetar och betalsedlar, om betalsedeltjänsterna också omfattar social service. Det är ändå sannolikt att marknaden i framtiden på grund av skalfördelar och fusioner koncentreras till de största producentorganisationerna. Särskilt för mindre aktörer är kravet på att aktörerna ska ansluta sig till informationssystemtjänsterna samt de många rapporteringsskyldigheterna en tröskel för att komma in på marknaden – särskilt om producenterna inte kan utnyttja landskapens gemensamma informationssystem.

56. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

57. 19. Hur inverkar kundens ökade möjligheter att välja tjänsteproducent och därigenom påverka sina tjänster på den vård kunden får?

Vastaajien määrä: 1

- On vaikeaa arvioida, kuinka uudistus lopulta vaikuttaa asiakkaiden valintoihin, sillä esimerkiksi mainonta ja markkinointi ohjaavat kuluttajien valintoja.
Edellä esitetyistä syistä olisi tärkeää kokeilla ehdotettuja uusia valinnanvapauden muotoja ja hyödyntää nyt käynnissä olevien kokeilujen tuloksia ennen uudistuksen laajamittaista toimeenpanoa.
SVENSKA: Det är svårt att bedöma hur reformen slutligen påverkar kundernas val eftersom till exempel reklam och marknadsföring styr konsumenternas val.
Av dessa orsaker skulle det vara viktigt att prova de nya valfrihetsformer som föreslagits och att utnyttja resultaten av de försök som nu pågår innan reformen verkställs på bred bas.

58. 20. Är lagen ändamålsenlig med tanke på tandvård?

Vastaajien määrä: 1

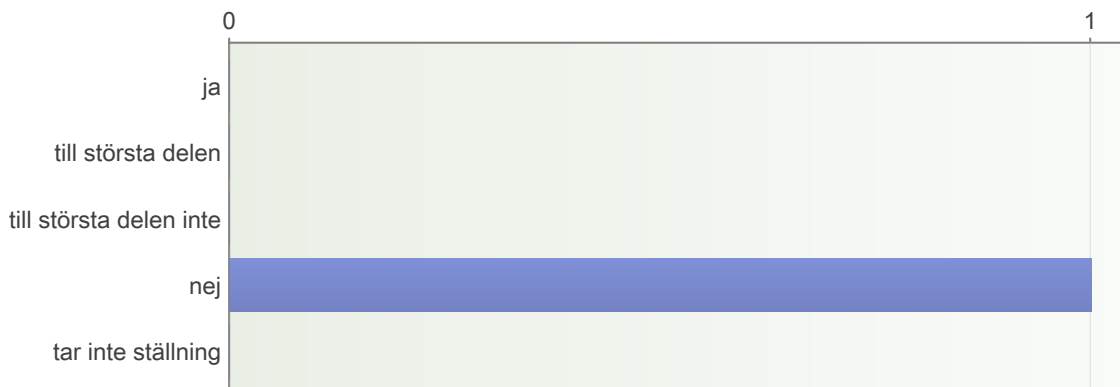

59. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

60. 21. Anser ni att bedömningen av reformens konsekvenser är korrekt och tillräcklig?

Vastaajien määrä: 1

61. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslain luonnoksen vaikutusten arviointi on tehty sillä oletuksella, että valinnanvapaus toteutuisi ehdotettua hitaammin. Esitysluonnoksessa ei käsitellä vaikutuksia jos valinnanvapaus otetaan käyttöön nyt esitetystä nopeammassa aikataulussa, sillä virkamiehet eivät ehtineet päivittää vaikutusten arviointia. Osa vaikutuksista riippuu lainsäädännön lisäksi maakuntien tekemistä päätöksistä, joiden perusteella tuottajat tekevät omat päätöksensä palvelun tarjoamisesta. Asiakkaiden valinnat ovat mahdollisia vasta kun on olemassa palveluja joista valita. Vaikutusarviointiin liittyy siis vakavia vaikeuksia, mistä syystä todellinen vaikutusten arviointi edellyttäisi kokeiluja, joiden perusteella erilaisia valinnanvapausmekanismeja voitaisiin aidosti testata.
Lausunnolla olevaan hallituksen esitysluonnokseen sisältyvissä vaikutusarvioinneissa ollaan varsin kriittisiä sen suhteen, että esitetyllä valinnanvapausmallilla olisi mahdollista saavuttaa sote-uudistukselle asetetut integraatio-, talous- ja yhdenvertaisuustavoitteet.
SVENSKA: Konsekvensbedömningarna i lagutkastet till valfrihetslagen är gjorda utgående från att valfriheten skulle förverkligas långsammare än nu föreslås. I utkastet till lagförslaget står det inte vilka konsekvenserna blir om valfriheten tas i bruk enligt den snabbare nu föreslagna modellen, eftersom tjänstemännen inte hann uppdatera konsekvensbedömningarna.
En del av effekterna styrs inte bara av lagstiftningen utan också av de beslut som fattas i landskapen och utifrån vilka producenterna fattar egna beslut om vilka tjänster de erbjuder. Kunderna har valmöjligheter först när det finns tjänster att välja mellan. Det finns alltså stora problem med konsekvensbedömningen och därför skulle en verklig konsekvensbedömning förutsätta försök där olika valfrihetsmekanismer kunde testas under verkliga förhållanden.
Konsekvensbedömningarna i utkastet till regeringens proposition starkt ifrågasätter att den föreslagna valfrihetsmodellen skulle göra det möjligt att uppnå de mål för integrering, ekonomi och jämlikhet som ställts på vårdreformen.

62. 22. Hur bedömer ni att reformen påverkar er bakgrundsorganisations eller era medlemsorganisationers ställning?

Vastaajien määrä: 1

- Sote- ja maakuntauudistus ja siihen liittyvä valinnanvapauslainsäädäntö ovat Suomen historian suurimpia hallinnon ja toimintatapojen muutoksia. Uudistuksen toteutuminen esitetystä muodosta tarkoittaisi Kärkulla samkommunin osalta että toiminta siirtyisi maakunnille 1.1.2019; kuntayhtymällä on jäsenkuntia viidessä ja toimintaa neljässä tulevassa maakunnassa. Siten toiminta jaettaisiin niiden neljän maakunnan välillä, joissa toimintamme tällä hetkellä sijaitsee. Volyymit eivät siten tulisi olemaan riittäviä vaadittavan asiantuntemuksen ylläpitämiseksi. Lakiesitys mahdollistaisi maakuntien välisiä yhteistyösopimuksia maakuntarajat ylittävistä palveluista, mikä voisi kuntayhtymämme toiminnan osalta olla vaihtoehto; asiakkaittemme kannalta tällainen ratkaisu ei kuitenkaan olisi läheskään optimaalinen, sillä kyseiset yhteistyösopimukset olisi uusittava vaalikausittain. Kodin turvaamista vain neljäksi vuodeksi kerrallaan ei voida pitää ihmisarvon kannalta riittävänä.
Mahdollisesti maakuntien yhtiöiden (nykyisten toimintayksiköittemme) lisäksi tulisi olemaan asumis- ja päivätoimintapalveluja myyviä palveluntuottajia, mutta suuren palvelutarpeen asiakkaille ei tulisi olemaan suurta palveluntuottajien tarjontaa, jos ollenkaan. Tämä asettaisi asiakkaat eriarvoiseen asemaan; osalla on mahdollisuus valita, osalla ei. Tämän lisäksi palveluntuottajakohtaiset volyymit olisivat niin pienet, että erikoisosaamisen ylläpitäminen muodostuisi vaikeaksi, ruotsinkielisestä erikoisosaamisesta puhumattakaan. Tällä hetkellä on olemassa toimiva konsepti, joka takaa ruotsinkielisten vammaisten palvelut. Kärkulla samkommun on lakisääteinen kuntayhtymä johon kaikki kaksikieliset kunnat kuuluvat, eivät kuitenkaan

Ahvenanmaan kunnat. Kaikilla on oikeus käyttää palvelujamme, mutta myös mahdollisuus valita toinen palveluntuottaja. Siltä osin valinnanvapaus toteutuu jo nyt. Jotta tämä konsepti voisi jatkua muodossa tai toisessa tulisi järjestämisvastuu asetuksessa säätää yhdelle maakunnalle tai solmia maakuntien välinen yhteistyösopimus, eikä kyseisen palvelumuodon tulisi kuulua valinnanvapauden piiriin.

SVENSKA: Vård- och landskapsreformen och den anknyttande valfrihetslagstiftningen hör till de största förvaltnings- och verksamhetsreformer som genomförts i Finland. Om lagförslagen godkänns i föreliggande form innebär det för Kårkulla samkommun att verksamheten övergår till landskapen 1.1.2019, samkommunen har medlemskommuner i fem blivande landskap och verksamhet i fyra. Det innebär att verksamheten splittras till de fyra blivande landskap vår verksamhet finns i idag. Detta leder till att volymerna blir för små för att den sakkunskap som krävs, inte kommer att kunna upprätthållas. Lagförslaget ger möjlighet för landskapen att göra samarbetsavtal om landskapsöverskridande service, vilket kan vara ett alternativ för vår verksamhet, men denna lösning är dock långt ifrån optimal för våra kunder eftersom ett dylikt samarbetsavtal skall göras om för varje mandatperiod. Man kan inte anse det människovärdigt att ens hem tryggas för endast fyra år i taget. Eventuellt kommer det, utöver landskapens bolag (våra nuvarande enheter), att finnas serviceproducenter som säljer boende- och dagverksamhetsservice, men för de personer som har stort vårdbehov kommer det inte att finnas ett stort utbud av producenter, om något alls. Detta ställer brukarna i en ojämlik position, för en del finns det valmöjlighet, för andra inte. Därtill kommer volymerna per serviceproducent att bli så små att ett specialkunnande blir svårt att upprätthålla, för att inte tala om specialkunnande på svenska. Idag finns det ett fungerande koncept som garanterar service till svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning. Kårkulla samkommun är en lagstadgad samkommun dit alla tvåspråkiga kommuner, dock inte de Åländska kommunerna, hör. Alla har rätt att få service av oss, men också möjlighet att välja någon annan serviceproducent. Så till den delen finns det redan idag en möjlighet att välja. För att detta koncept i någon form skulle kunna fortsätta krävs en förordning om att ett landskap skulle få organiseringsansvar eller att ett samarbetsavtal uppgörs mellan landskapen, samt att denna serviceform inte skulle omfattas av valfrihetslagen.

63. 23. Övriga fritt formulerade kommentarer om utkastet till regeringsproposition.

Vastaajien määrä: 1

- För att säkerställa att det svenskspråkiga utlåtandet tas i beaktande ges svaren både på finska och svenska, så att det svenska svaret följer efter finska.

64. 24. Specificerade förslag till lagändringar.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaisen budjetin perusteluissa todetaan, että asiakkaan ja palveluntuottajan välille ei syntyisi sopimusta eivätkä asiakkaat olisi palveluja käyttäessään kuluttajan asemassa. Kohtaa olisi syytä selkiyttää, sillä palvelutapahtumassa syntyy väistämättä jonkinlainen sopimus asiakkaan ja palvelun tuottajan välille. SVENSKA: I motiveringen till den personliga budgeten sägs det att det inte uppkommer något avtal mellan kunderna och tjänsteproducenten och att kunderna när de anlitar tjänsterna inte är i konsumentställning. Detta bör förtydligas eftersom en servicehändelse oundvikligen innebär någon form av avtal mellan kunden och serviceproducenten.